

del temps necessari per a escriurel, ni vosaltres disposaríeu del d'escoltarme.

No obstant, com s'ho mereix, si creyèu que pot interessarvos, jo'm comprometo a fervos ofrena en ocasió propicia d'*Els Reys Magos en la imageria popular, passant per la estampa, la estatuaria de pessebre y la caricatura.*

* * *

Y ara, per acabar:

Lo curiós es que d'aquests tres Reys, que ni han sigut Reys, ni han sigut tres, a la catedral de Colonia vos en mostraran les calaveres, ab coronas y tot.

APELES MESTRES

Barcelona, 11 desembre 1923.

Dictamen presentat al Ajuntament en pro de la continuació de les Rambles

Excm. Sr. Alcalde Constitucional de Barcelona:

Excm. Sr.:

La «Real Academia de Buenas Letras» d'aquesta ciutat, ahont rebé la vida a les derreríes del segle XVIII, se creu obligada a dèxar ohir la seva veu en el plebiscit que l'excel·lentíssim Ajuntament de Barcelona ha obert per a resoldre en definitiva'l problema de canvi d'urbanisació de les Rambles, via important y tradicional de la ciutat antiga.

Els vells barcelonins estèm veyent, ab dolença, com Barcelona, a força de modernisarse, va perdent de dia en dia la seva fesomia propia, y com, a força de reformes — altament convenients y lloables moltes d'elles — y de demolicions — deplorables les més — va transformantse de dia en dia en una ciutat qualsevol, la ciutat moderna de per tot arreu, y amenaçant convertirse, als ulls dels estrangers, en una ciutat sense passat y sense tradicions.

En aquest sentit hem començat dihent que veyèm ab dolença la modernisació de Barcelona : per lo que té d'iconoclasta.

A Barcelona, per donarse el luxe d'una gran plaça, s'hauria arrasat com un destorb una *Tour Saint Jacques*, que París hi ha conservat al bell mig, respetuosament; o una *Maison Carrée*, que Nîmes ha conservat ab veneració; a Barcelona, per construir un rengle de cases — que donaria bona renda a llurs propietaris y bons rendiments al Municipi — s'hauria fet *tabula rasa* d'uns *Aliscamps*, que són l'orgull d'Arles. No's diria sinó que en la nostra ciutat s'hagi pres per divisa «la estètica no dóna; la tradició es cosa improductiva».

Els nostres pares van veure desaparèixer per sempre 'ls magnífichs convents de Sant Francesch y Santa Catarina, la exquisida iglesia de Sant Jaume, tots els portals de les Muralles — que París ha conservat al mig dels seus *boulevards*. Nosaltres estèm veyent cada dia desaparèixer algun recort típic que contribuïa a donarli encara un xich de fesomia propia.

Una de les poques coses que'ns queden, típiques, ben típiques, ben barcelonines, són les Rambles. ¡Les Rambles! Heus aquí quelcom de ben nostre, que no se sembla de res a cap altre passeig o avinguda de fora casa. Viatjant, ens hem trobat moltes vegades ab estrangers que havien passat per Barcelona, y a tots, tots sens excepció, els hem sentit exclamar, ab la emoció de qui evoca un gratíssim recort: «— Oh, Barcelona! Aquelles Rambles!» Y es que, petites y tot com són — potser fins anacròniques, si's vol — les nostres Rambles, tenen no sé quin encís que captiva; semblen ser una arteria tan principal, tan indispensable en aquest organisme que's diu Barcelona, que sens ella fóra impossible la sua vida.

Donchs bé; segons veus, també les Rambles perillen; també estan amenaçades de mort per no sabèm quins pseudo-embellidors de Barcelona, que, atacats del deliri de la reforma, no vacilen en preconisar, a títol no comprenèm de què, que les Rambles deuen convertirse en un *boulevard*, ab via central destinada al trànsit rodat y vastes aceres.

Cal fixarse, tan sols, en el punt de mira històrich, per a decantarse tot seguit envers de la conservació de les Rambles. La metexa etimologia'ns diu que's tractava d'una antiga riera que en llengua aràbiga tenia'l nom de

Ramla y en llatí lo d'*Areny*, quins noms alternaren ab altres més vulgars, avençant els temps, y que era la que vorejava per la banda de migdia lo mont Taber, nucli de la ciutat romana.

En temps de Jaume I fou un dels limits de la ciutat, al emprendre lo seu segon amurallament, ab lo qual quedaren encloses dins de la nova fortificació, Santa Anna, Santa Maria de Jonqueres, Sant Pere de les Puelles y Santa Clara o *menoretas*, fins a la riba de la mar.

De llavors ençà fou via de comunicació natural, que constituïa com una Corrubia o Via corrible, en les valls de la muralla, y allí tingué'ls seus inicis el mercat de la Bocaria, a quin entorn s'hi acomboyaven tota mena d'industries de carrer y fins els vicis y tot, com les taules dels *Tafureros*, lo qual explica que desde segles hi haguessen plantats alguns arbres d'ombra.

Per aquesta via se feyen les cavalcades en les entrades de Rey's y personatges, qui arribaven a la ciutat pel Portal de Sant Antoni, el de la Bocaria y el de la Dreçana, anant avall fins a Framenors y al carrer Ample, ahont tenia ses cases y hort el Senyor Arquebisbe de Tarragona, y a Santa Maria, desde ahont la Reyna Maria, muller d'Alfons IV, se'n anà a sa posada del Hort d'en Fonollet, prop Natzarret (1446).

Tres portals s'hi obrien ab torres fortificades : el de Santa Anna o Bergants, el de la Porta Ferriça y 'l de la Bocaria, de Trenta Claus y de la Dreçana.

Y aquest amurallament de la ciutat fou l'inici de les construccions urbanes en aytals indrets, donchs al ferse 'l terç y darrer enclòs, quedà vagant la cortina de la Rambla, en la que s'hi arrambaren cases, y pel demunt s'hi construhiren lo que'n deyen en aquell temps *embans*. Vingueren més tart els convents, que donaren nom a les diverses parts de la Rambla : axis Santa Mònica, Caputxins, Sant Joseph, Estudis (de la primitiva Universitat o Studi general) y Canaletes (d'un antich aqüeducte). Després les cases volgueren treure vistes a la muralla, y anaren obrinhi finestres, y la capella de Santa Madrona al Portal dels Bergants en 1625. Y esdevingué la Rambla, ab horts, cases y convents a banda y banda, una via que fou grata.

als nostres besavis, y que anà millorant ab lo temps, y ahont se feren noves construccions després del any 35 del segle passat.

Ja llavors era la Rambla quelcom de vital per als barcelonins. Tota manifestació de vida popular havia de passarhi, y en les festes del poble era allí ahont se feya la lluminaria que, començant ab les teyeres, seguiren pels gotets de colors, el gas y darrerament els llumets incandescentcs que posaren ses flors de brillants colors entre mig del fullam dels arbres, soplug dels aucells del ayre, que fa segles l'han triat per llur alberch de nits.

Els arbres s'hi arrencgleraren ordenadament, y quan vingué'l progrés del tranvia, fou desde'l cor de la Rambla, com a punt central de la ciutat vuytcentista, que's feren partir els cotxes envers la Barceloneta y la vila de Gracia, llochs extremers de la ciutat.

Vol dir axò, que Barcelona es la Rambla, y que fòra d'aquí, en tot el regne, quan se parla de les Rambles ja s'entén que's parla de nostra ciutat, com quan se parla de Montjuhich. Així, la Rambla es Barcelona. Y quan en una ciutat hi ha una via tan encarnada ab la seva vida, tan benvolguda dels habitants, s'ha de parar molt de compte en mudarli la fesomia. Y més que més, si aquesta reforma se fa a pretext de facilitar el trànsit de la gent de peu axamplant les aceres, quan la trista experiencia de cada dia ns ensenya que aviat, entre taules y aparadors, no quedará lloch per a que'ls barcelonins puguin passar arrambats a les cases, no's pot creure gayre que'l propòsit sia desinteressat.

De lo que n'es exemple lo que suara s'ha començat en la Rambla de Canaletes, ab uns cadafalchs ridícols que destorben el pas.

Destruint les Rambles, tindriem, en lo centre de la ciutat, una vulgar y antipàtica carretera, sense arbres frondosos, sense llurs esplendoroses taules de flors, que fan d'elles una perpetua primavera, sense les parades d'aucells que ab llurs refilets y canturies hi porten l'alegría dels boscos...

El capritxo o la conveniencia d'uns pochcs no és motiu suficient per a dur a cap semblant profanació, que profa-

nació seria privar a Barcelona d'una de les poques notes que li donen encara caràcter propi.

Prou y massa que les corrents modernes transformen tot lo que donava caràcter de ciutat històrica a la nostra benvolguda Barcelona. Manca tan sols donar-li'l cop de gracia, destruhintli la espinada.

Pels motius exposats, y ab la certesa de que interpreta el sentir de la immensa majoria del barcelonins — per no dir de llur totalitat — aquesta Academia té l'honor d'avinentar a V. E. la seva opinió contraria a que s'alteri la actual urbanisació de les Rambles.

Barcelona, 30 març 1924.

El President,

Francesch Carreras y Candi

El Secretari,

Daniel Girona y Llagostera

Premis Rafel Patxot y Ferrer

a Estudis Històrich-Polítich-Social

QUINT CONCURS : 1924

En Rafel Patxot y Ferrer fou un ciutadà guixolench, de vigorosa actuació pública, y'l seu nét, Rafel Patxot y Jubert, volent honorar aqueixa bella figura cívica, instituhí la present Fundació, destinada a premiar estudis monogràfichs sobre temes que's diguin ab les aficions o la manera d'ésser d'aquell patrici.

Molt agra'hida la Reyal Academia de Bones Lletres de Barcelona envers el fundador de tan benemèrita obra cultural, y associada de tot cor a la metexa, adreça a la gent estudiosa de Catalunya'l següent

CARTELL

CONVOCATORIA DEL QUINT CONCURS (1924)

Aquest Concurs se compon del PREMI ORDINARI, corresponent al any 1924, y de DOS PREMIS EXTRAORDINARIS,